

Kto sme?

Sme občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 1992 ako mimovládna, nezisková a nepolitická organizácia. Naším **poslaním** je pracovať s ľuďmi na miestnej úrovni tak, aby sme spoločne zlepšovali životné prostredie a ekologické vedomie, najmä vo vidieckych oblastiach. Súčasťou našej práce sú aj medzinárodné programy.

V roku 2007 mala SOSNA 3 stálych zamestnancov:

- RNDr. Silvia Szabóová
- Ing. Štefan Szabó, PhD
- Ing. Paulína Urdová

Okrem toho mala SOSNA v r. 2007 stálu externú spoluprácu s právnikom, dizajnérom a účtovníčkou. Pri našej práci nám pomáha približne 20 dobrovoľníkov.

Svoje poslanie SOSNA napĺňa prostredníctvom programov:

I. Podpora trvalo udržateľného rozvoja regiónu

II. Riečne programy

III. Environmentálna výchova a vzdelávanie

IV. Podpora bio produkcie

V roku 2007 fungoval pri SOSNE **Cestovateľský klub** a pre záujemcov bola k dispozícii dobre zásobená environmentálna knižnica.

Zvonárska 12
040 01 Košice
+421/55/6251903
0904 951 139
www.sosna.sk

I. PODPORA TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA REGIÓNU

VODNÁ A VIDIECKA TURISTIKA BEZ HRANÍC

Občianske združenie SOSNA v spolupráci s Falusi turizmus Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete aj v roku 2007 pokračovalo v práci na projekte **Vodná a vidiecka turistika bez hraníc** financovaného z programu INTERREG III A. Viac o projekte nájdete aj na www.bodrog-tisa.sk

V regióne Hornej Tisy a v Medzibodroží venuje otázke vodnej a vidieckej turistiky čoraz viac samospráv a podnikateľských subjektov. Je zrejmé, že v tomto najmä poľnohospodárskom regióne je potrebná diverzifikácia zdrojov obživy. Horná Tisa a Bodrog vytvárajú jednotný komplex vodných turistických ciest a preto je potrebná komplexná a jednotná stratégia na využitie týchto ciest, ako aj iných potenciálov územia.

Na druhej strane, potenciál skrytý v turistike má aj celý rad prekážok. Popri nedostatku financií a nedostatočnom regionálnom marketingu jednou z najväčších prekážok rozvoja turistiky je chýbajúca stratégia rozvoja vodnej turistiky a najmä slabá spolupráca a komunikácia medzi zástupcami jednotlivých sektorov (turistické inštitúcie, samosprávy, štátne orgány, správy chránených území, podnikatelia, mimovládne organizácie) v oblasti vodnej turistiky.

Všeobecné ciele projektu

- Zlepšenie životných podmienok ľudí žijúcich v cieľovej oblasti prostredníctvom diverzifikácie hospodárskej štruktúry;
- Trvalo udržateľné využívanie prírodného potenciálu ako zdroja hospodárskeho rastu bez poškodzovania prírodného prostredia;
- Podpora cezhraničnej spolupráce s využitím prostriedkov udržateľnej turistiky.

Špecifické ciele

- Vytvorenie dlhodobu udržateľnej siete medzi zainteresovanými inštitúciami (firmy, neziskové organizácie, štátne inštitúcie, samosprávy) na základe partnerstva verejného a súkromného sektora za účelom podpory rozvoja vodnej turistiky;
- Vytvorenie systému na zabezpečenie kvality služieb v oblasti vodnej turistiky;
- Propagácia regiónu Medzibodrožia ako turistickej destinácie.

Pre dosiahnutie cieľov projektu bolo v prvom rade potrebné vytvoriť funkčné partnerstvá v regióne, základ spoločnej stratégie a marketingový plán rozvoja turizmu.

Počas projektu bola spracovaná marketingová štúdia pre Medzibodrožie, bola založená web stránka, bolo založené funkčné miestne partnerstvo zamerané na rozvoj turizmu, bolo vydaných celkovo 13 čísel elektronického spravodaja, vydaná mapa vodnej turistiky, boli vydané propagačné materiály o regióne v 4 jazykoch, vytvorené návrhy cyklotrás a vodných trás pre návštevníkov, vytvorený základ stratégie rozvoja turizmu v Medzibodroží, spracovaná Databáza turistických zaujímavostí, Manuál zabezpečenia kvality služieb, atď.

Rovnako dôležité sú aj nehmateľné výstupy. Projektom bol dosiahnutý zvýšený záujem a informovanosť verejnosti o regióne a jeho turistických potenciáloch, vytvorená funkčná partnerská skupina aktívnych zástupcov jednotlivých sektorov, ktorá je zárukou udržateľnosti projektu, zvýšený záujem miestnych obyvateľov o možnosti rozvoja turizmu a

možnosti zapojenia sa do poskytovania služieb a produktov v regióne Medzibodrožia.

Tento úspešný projekt bol ukončený v júni 2007 veľkou 3-dennou akciou (Bilaterálna konferencia o vodnej a vidieckej turistike, Propagačná plavba po Bodrogu a záverečný cezhraničný workshop).

PROJEKT SHINING MOUNTAINS

*Je potešiteľné, že sa nám podarilo získať tender v rámci projektu INTERREG IIB – Shining Mountains, ktorý spravuje ARR Košice a vďaka ktorému sa mohli v dohľadnom čase realizovať konkrétne výstupy, navrhnuté ešte počas stretnutí s miestnymi kľúčovými hráčmi v rámci projektu **Vodná a vidiecka turistika bez hraníc**.*

V rámci projektu **Shining Mountains** boli uskutočnené tieto aktivity:

- Spracovaná komplexná Stratégia rozvoja turizmu v Medzibodroží
- Pripravená dvojjazyčná kuchárska kniha tradičných miestnych receptov Stará kuchyňa v Medzibodroží
- Bolo založené Združenie pre rozvoj cestovného ruchu v Medzibodroží BODROGTOUR, o.z.
- Vytvorené logo pre Medzibodrožie
- Vypracované alternatívne rozvojové scenáre pre región
- Pripravené Turistické informačné centrum (otvorené v roku 2008)
- Uskutočnené výberové konanie na post vedúceho a asistenta TIC
- Dopĺňaná web stránka www.bodrog-tisa.sk
- Pripravený navigačno-informačný systém pre región (informačné tabule a pod.)

KAMPANE

Kompostovacie aktivity a kampane.

V rámci informovania verejnosti o nakladaní s bioodpadom sme zorganizovali:

- 2 školenia pre starostov a zamestnancov obcí, ale aj mimovládne organizácie „Ako založiť a prevádzkovať obecné kompostovisko“, jedno v regióne Liptovského Mikuláša, druhé pre

Košický samosprávny kraj. Spolu bolo vyškolených 21 osôb.

- 1 školenie pre kompostmajstrov/pracovníkov na prevádzke obecného kompostoviska. Školenie sa uskutočnilo v obci Kokšov-Bakša na komunitnom kompostovisku, ktoré bolo v spolupráci so SONOU založené ako pilotný projekt a obec ho prevádzkuje už 5 rokov.

- 1 školenie pre pedagógov Ako založiť kompostovisko v škole a ako separovať na škole. Školenie sa konalo v Liptovskom Mikuláši a zúčastnilo sa ho 13 pedagógov zo základných a stredných škôl a riaditeľka zo „zelenej“ materskej škôlky. Okrem školení sme poskytli poradenstvo a konzultácie pri príprave projektu Zber a spracovanie bioodpadu pre 2 mikroregióny (v okrese Rožňava a Dobšiná), konzultácie k výberu miesta pre kompostovisko a návrhu rozpočtu pre zriadenie prevádzky obecného kompostoviska v 4 obciach (Družstevná pri Hornáde, Kostoľany, Gyňov, Skároš). Kompostovanie ako alternatívny spôsob nakladania s bioodpadom sme prezentovali na celoslovenskom festivale Dych Zeme v Šamoríne.

Kampaň Stop Uránu na Jahodnej.

V spolupráci s organizáciami Greenpeace a SPZ – Priatelia Zeme sa nám podarilo zozbierať viac ako 50 000 podpisov, zorganizovať 2 spoločné tlačové konferencie, zorganizovať 2 verejné prednášky pre študentov a viesť informačnú kampaň smerom k verejnosti zameranú na hrozby a negatíva možnej ťažby uránu v obľúbenej rekreačnej oblasti Jahodná pri Košiciach.

Kampaň proti rozširovaniu kapacity košickej spaľovne.

V spolupráci s občianskymi združeniami SPZ – Priatelia Zeme a Abovská osa sme v petícii za nepodporenie Priemyselného plánu

spoločnosti KOSIT vyzbierali v priebehu 1 týždňa vyše 2 000 podpisov. Dosiahli sme, že priemyselný plán nebol Mestským zastupiteľstvom

v Košiciach schválený ako celok, ale iba jeho prvá etapa. Zároveň sa nám podarilo aktivizovať občanov v obciach bezprostredne ohrozených spaľovňou: Kokšov-Bakša, Valaliky, Čaňa, Gyňov a tiež občanov mesta Košice, ktorí žiadajú vyššiu mieru separovania odpadu. Obyvatelia týchto obcí a mesta dostali informácie o tom, aké spôsoby nakladania s komunálnym odpadom sú ekonomicky aj environmentálne výhodnejšie oproti spaľovaniu a skládkovaniu (znovupoužívanie, recyklovanie, kompostovanie), čo tiež zohráva úlohu pri výpočte výšky poplatku za komunálny odpad, ktorý v konečnom dôsledku v plnej miere zaplatí občan. V kampani a zbieraní podpisov pod petíciu budeme pokračovať aj v nasledujúcom roku, pretože spaľovňa pripravuje Priemyselný plán na rozšírenie kapacity spaľovaného odpadu.

Kampaň proti zámerom na ťažbu nerastov v Tokajskej oblasti.

Mediálne sme upozornili na nezmyselný zámer otvoriť lom na ťažbu perlitu aj na rozsiahly geologický prieskum v Tokajskej oblasti, čo by ohrozilo zápis tejto jedinečnej lokality do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO v r. 2008.

Kampaň proti výstavbe priehrady Ladmovce.

Tu sme v spolupráci so Slovenskou limnologickou spoločnosťou a odborníkmi z viacerých univerzít poukazovali na nebezpečenstvá vyplývajúce z novej výstavby hate Ladmovce na území CHKO Latorica. Ako alternatívu sme poskytli konkrétne návrhy pre rozvoj udržateľného turizmu v regióne (návrh cyklotrás a pod.). Vďaka nášmu úsiliu bola pôvodná lokalizácia hate zamietnutá a vybudovanie objektu je neisté.

Podpora znovu oživenia krajiny / zelene v obciach a v krajine (komunitné priestranstvá, verejná zeleň, zeleň v krajine)

Poskytli sme odborné konzultácie k projektu založenia Prírodnej záhrady Pod gaštanmi, najmä k zostaveniu zoznamu výsadbového materiálu tak, aby v ňom boli zastúpené miestne – pôvodné druhy, druhy s plodmi vhodnými ako potrava v zimnom období pre vtáky, zároveň nápady, ako využívať tento verejný priestor na komunitné slávnosti. Pri príprave projektu sme poskytli praktické návrhy, ako zapojiť do realizácie projektu verejnosť, najmä dobrovoľníkov z radov občanov, ale aj miestnych umelcov, základnú školu.

Projekt bude realizovaný aj v roku 2008 s finančnou podporou Ekopolis a obce Kokšov-Bakša.

II. RIEČNE PROGRAMY

VRÁŤME ŽIVOT OBECNÝM POTOKOM

Chceme, aby sa potoky vo vašej obci stali miestom, kde si prídu ľudia oddýchnuť pri odpočívadlách, kde budú môcť na bicykloch alebo pešo objavovať krásy, ktoré ponúka život v našom kraji. Chceme znovu prísť k prameňu a napiť sa z jeho živej a osviežujúcej vody.

Cieľové územie pre realizáciu projektu je tvorené intravilánmi a katastrálnymi územiami troch obcí nachádzajúcich sa severne od Košíc: Družstevná pri Hornáde, Kostolany nad Hornádcom, Sokol'. Spoločným problémom pre väčšinu týchto potokov, najmä tých, ktoré tečú priamo cez zastavané časti obcí alebo cez chatové osady, je ich znečistenie odpadkami, zlá kvalita vody, zanášanie sedimentmi, regulácia tokov, nevhodné úpravy tokov, narušovanie brehových porastov a celkovo zlý estetický dojem. Problém spočíva v nedostatočnej environmentálnej uvedomelosti občanov, v nedostatočnom riešení likvidácie odpadových vôd a v absencii bližšieho vzťahu obyvateľov týchto obcí k svojim potokom.

Riešenie si vyžaduje dlhodobú koordinovanú spoluprácu všetkých dotknutých subjektov: obcí, škôl, miestnych aktívnych občanov vrátane občianskych združení, správcu toku, urbaniarov a užívateľov lesov a všetkých obyvateľov týchto obcí. Naším spoločným zámerom je zlepšiť celkový stav obecných potokov v cieľovom území.

Chceme:

- zlepšiť vzťah miestnych obyvateľov k svojim potokom zapojením detí z miestnych škôl,
- zvýšiť informovanosť miestnych obyvateľov o potrebe a možnostiach starostlivosti o obecné potoky,
- zrealizovať konkrétne aktivity na zlepšenie stavu miestnych potokov v spolupráci s obecnými úradmi, miestnymi združeniami, žiakmi škôl a za pomoci správcu toku.

V rámci týchto aktivít sme pripravili spolu so samosprávami program prevencie pre miestnych občanov.

V dvoch obciach povodia Hornádu / Družstevná pri Hornáde, Kostoľany nad Hornádom / sme pracovali intenzívne na **aktivizácii dobrovoľníkov** z radov miestnej mládeže / žiaci a študenti základných a stredných škôl/. Založili sme **miestne „Riečne hliadky“**, ktoré v pravidelných intervaloch sledovali kvalitu vody v miestnych potokoch a rieke, mapovali a upozorňovali na zdroje znečistenia vrátane mapovania a nahlasovania čiernych skládok. Jedným z cieľov bolo zvýšiť informovanosť miestnych obyvateľov o potrebe a možnostiach starostlivosti o obecné potoky. Preto sme s dobrovoľníkmi a s miestnou školou pripravili tri **kampane pre občanov**.

Kampane boli pripravené na Dni obce (Kostoľany, Družstevná p/H), dobrovoľníci pripravili informačné stánky, plagáty, letáky. Informačné panely k tejto problematike čítali občania aj pozvaní hostia.

Riečne hliadky v rámci tretej kampane distribuovali letáky do všetkých domácností v cieľových obciach, metódou „door to door knocking“, mali osobné rozhovory s miestnymi občanmi o možnostiach ochrany a starostlivosti o potok.

V rámci projektu sme vytlačili a spolu s obcami inštalovali **výstražné tabule** „Zákaz sypať smeti. Pokuta min. 5000 Sk. Územie pod kontrolou Riečnych hliadok a Obecného úradu“. Tabule hneď po osadení mali dobrú odozvu u občanov.

Riečne hliadky spolupracujú s miestnou samosprávou, správcom toku aj na praktických aktivitách v teréne. Ide jednak o **priame revitalizácie**, tvorbu **zelených zón a informačnej zóny**: revitalizácia Hrubčeského potoka, ktorý spôsobuje záplavy v časti obce, príprava zelenej zóny – odpočívadla v revitalizovanej zóne spolu s vybudovaním informačných panelov a tlačí informačných brožúrok o význame dobrovoľníckej práce, revitalizáciách, prírodnom bohatstve a histórii, na ktorom toto územie môže stavať.

Podstatné je aj to, že vďaka našej činnosti sa posunuli dopredu aj samosprávy. Systém komunikácie pri prevencii a odstraňovaní

čiernych skládok sa zlepšil, výsledky v teréne je vidieť / skládok je menej /.

Tento projekt bol podporený nadáciou EKOPOLIS, Nadáciou Tatra Banka a ZŠ Družstevná pri Hornáde.

UNION DES TERRES DE RIVIÉRES alebo Partnerstvá pre trvalo udržateľný manažment povodí

Riečna koalícia sa v roku 2005 stala partnerom v rámci projektu INTERREG III C - Union des Terres de Rivières, v rámci ktorého je združených 26 partnerov z krajín EÚ. SOSNA, o.z. v spolupráci s Riečnou koalíciou sa stali tzv. Miestnym akčným uzlom - oficiálnym spojovacím článkom pre zahraničných partnerov. V rámci projektu o. z. SOSNA spolu s partnermi realizuje inovatívne riešenia problémov ochrany povodia, šíri informácie a posúva svoje know-how pre jednotlivé riešenia otázok ochrany povodia na miestnej a medzinárodnej úrovni. Tento projekt bol ukončený v roku 2007, kedy sme pripravili v spolupráci s partnermi výstavu na tému ochrany povodí. Táto výstava je žiadaná najmä školami a momentálne funguje ako putovná výstava pod názvom „Kroky k rieke“. V roku 2007 bola vystavená pri rôznych príležitostiach na 8 školách a je objednaná školami pre vystavovanie na 1. polrok 2008.

Sieť organizácií registrovaných pod menom Union des Terres de Rivières existuje naďalej a spoločne pripravuje projekty do budúcnosti.

PROJEKT VŠETKY KVAPKY SPOLU TVORIA RIEKU / PODPORA DOBROVOLNÍCTVA

V rámci podpory dobrovoľníctva sme založili **miestnu dobrovoľnícku mládežnícku skupinu**. Jej súčasťou sú nielen už spomínané **Riečne hliadky**, ale aj ďalší mladí ľudia, ktorí majú dobré nápady a chcú ich realizovať. Pripravili sme pre nich **súbor školení** v oblastiach, v ktorých potrebujú získať viac zručností pre svoju dobrovoľnícku prácu / medializácia, prezentácia a komunikácia na verejnosti, budovanie tímu, fundraising, ako organizovať efektívne, ako robiť benefičné akcie a pod./ Práca s dobrovoľníkmi je dlhodobá záležitosť – z ich nápadov, ktoré by ako mladí ľudia žijúci v obciach chceli realizovať, boli vybrané dva: letný amfiteáter, ktorý bude slúžiť pre premietanie filmov, ale aj akcie pre verejnosť, hlavne v letnom období, a druhý nápad je pomoc pri príprave a realizácii odpočinkovej zóny pri revitalizovanom miestnom potoku / vrátane prípravy informačného panelu pre verejnosť, ako súčasť náučného chodníka /. Realizáciu máme naplánovanú na budúci rok. Teraz je fáza prípravná, v ktorej sa pripravujú texty, partneri, hľadajú sa doplnkové finančné zdroje ...

III. ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE

UMENIE ŠKOLSKÝCH BIOZÁHRAD

*Školský dvor môže byť priestor pre
radosť a tvorivosť detí aj dospelých.
Môže byť krásny, harmonický a
užitočný. Môže podporovať
predstavivosť, byť základom pre
tímovú prácu.*

*Aj na vašom školskom dvore sa môžu
deti učiť pomocou práce, ktorá pre nich
predstavuje hru, nemusia "študovať",
môžu vidieť veci a javy na vlastné oči,
môžu sa učiť skúmaním, pokusmi,
môžu rozvíjať schopnosti rozhodovania
sa v prostredí, v ktorom môžu priamo
vidieť dôsledky svojich rozhodnutí.
Pre školy, ktoré majú záujem mať
takýto školský pozemok, sme
pokračovali aj v tomto roku vo
výchovno-vzdelávacom programe
„Umenie školských biozáhrad“.
Zámerom programu je podporiť
využívanie školských dvorov ako
funkčných, krásnych a harmonických
miest, ktoré budú slúžiť pre výchovu a
vzdelávanie vo forme ekoplôch a tým
účinne prepojiť formálne a neformálne
vzdelávanie na školách.*

Cieľom nášho dlhodobého programu Umenie školských biozáhrad je podporiť využívanie školských dvorov ako funkčných, krásnych a harmonických miest, ktoré budú slúžiť pre výchovu a vzdelávanie vo forme ekoplôch a tým účinne prepojiť formálne a neformálne vzdelávanie na školách.

V rámci programu sme v roku 2007 urobili:

- Dva **tréningy** pre učiteľov a deti „Prírodné záhrady“
- Pripravili sme a realizovali **dizajny prírodných záhrad v praxi** / v teréne – súčasťou sú jazierka, bylinkové záhony, „divoké zóny“ na zvýšenie biodiverzity, sadenie stromov a krov pôvodných druhov, relaxačná Artušovská zóna, stavby z vŕby, umelecké dielka v teréne a pod.
- Realizovali sme **výučbové programy** pre deti na školách na túto tému a odskúšali sme metodické materiály pre školy
- Pripravili sme do tlače **publikáciu Živá záhrada**, ktorá obsahuje metodiku tvorby prírodnej záhrady nielen na škole, ale v akomkoľvek prostredí
- Pripravili sme **3-dňovú exkurziu** na prírodné záhrady a ekocentrá na Morave pre 11 účastníkov z radov pedagógov a študentov / dobrovoľníkov
- Pripravili sme úspešné **sprevádzanie a výstavu k Prírodnej záhrade** Družstevná pri Hornáde pre občanov, rodičov, deti a všetkých sympatizantov prírodných záhrad pod názvom **Slávnosti jesene**. Na slávnosti sa zúčastnilo približne 70 ľudí, dospelých aj detí. Dobrovoľníci z radov mládeže pripravili informačné panely
- Veľký úspech: Prírodnú záhradu v Družstevne pri Hornáde a zároveň medzinárodne certifikovanú Zelenú školu v rámci pracovnej návštevy poctila aj **Jej Veličenstvo kráľovná Beatrix z Holandska**. Bol pre ňu pripravený program, ktorý ju veľmi zaujal, čoho dôkazom je aj to, že na škole a hlavne v záhrade strávila dvakrát dlhší čas, než bolo plánované.

Celý program sa uskutočnil vďaka finančnej podpore MilieuKontakt Oost Europa, The Netherlands, 2006-2007 a zapojených partnerov: obcí a škôl. Hlavným partnerom pre vybudovanie Prírodnej záhrady je ZŠ Družstevná pri Hornáde.

PROGRAM ZELENÁ ŠKOLA

Spoločnosť environmentálne-výchovných organizácií ŠPIRÁLA, člen medzinárodnej Nadácie pre environmentálne vzdelávanie FEE realizovala v školskom roku 2005/2006 1. ročník projektu Zelená škola, s dobrovoľnou účasťou 48 škôl z celého Slovenska. Slovenský projekt Zelená škola je zapojený do svetového hnutia EcoSchools, teda do siete Zelených škôl v medzikontinentálnom meradle. Do programu EcoSchools je v súčasnosti zapojených vyše 5 miliónov žiakov z 31 krajín 3 kontinentov.

Občianske združenie SOSNA je regionálnym konzultantom a partnerom pre školy z východného Slovenska.

V rámci programu Zelená škola pôsobí SOSNA ako regionálny koordinátor. V školskom roku 2006/2007 sme mali v našom regióne prihlásených 8 základných škôl, pokryli ich dvaja koordinátori. Počas celého školského roka sme poskytovali týmto, ale aj všetkým celoslovensky zapojeným školám /69/ konzultácie pri príprave a realizácii ich environmentálnych akčných plánov, pripravovali pre nich metodické materiály, organizovali s nimi spoločné plánovacie a konzultačné stretnutia. Všetky školy pracovali intenzívne počas roka na tom, aby získali medzinárodný certifikát Zelená škola. Z našich 8 škôl sa to podarilo siedmym, na rozličnej úrovni. V rámci projektu sme sa podieľali aj na príprave slávnostnej certifikácie v októbri 2007 v Banskej Štiavnici, kde školám boli odovzdané certifikáty a veľká vlajka Zelenej školy. Na tejto akcii sme viedli 4 semináre na tému globálneho vzdelávania.

Všetky zapojené školy pracovali s veľkým nasadením a počas roka vykonali veľké množstvo aktivít vo všetkých indikátoroch, ktoré si stanovili. Indikátory, ktoré školy plnia, sú naozaj náročné a **vlajka Zelenej školy a získaný medzinárodný certifikát** je preto viac než zaslúžený.

Viac informácií nájdete na :

www.fee-international.org

www.eco-schools.org

www.spirala.sk

www.zelenaskola.sk

www.cea.sk

KONZULTÁCIE A POSUN INFORMÁCIÍ

Počas roka sme poskytli bezplatné konzultácie viacerým študentom SŠ a VŠ. Konzultovali sme 7

díplomových

a bakalárskych prác na témy:

rozvoj vodnej turistiky v Medzibodroží, alternatívne metódy čistenia odpadových vôd, bio pestovanie, príprava Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obce, metodika environmentálnej výchovy v predškolských zariadeniach, proces EIA (vplyv na životné prostredie) pri projektovaní ČOV, nakladanie s bioodpadom v komunitách.

Zároveň sme poskytli

konzultácie pre verejnosť

/telefonicky, e-mailom aj osobne/ v niekoľkých desiatkach prípadov na témy napr.: kompostovanie a bioodpad, čierne skládky, ochrana tokov, tvorba cyklotrás, bio pestovanie, výrub stromov, separovanie odpadu v škole a v obci / na sídlisku.

V rámci vzdelávania

pedagógov sme pripravili

prezentáciu pre ZŠ s MŠ v Tušickej Novej Vsi

o programoch, ktoré robí SOSNA, najmä

o biozáhradách, vodných programoch (Dobrodružná vodná cesta), separovaní

odpadu, kompostovaní (najmä praktickom využití kompostu na školskom pozemku).

Prezentácie sa zúčastnili

pedagógovia vyučujúci rôzne predmety a diskutovali sme

najmä o vzdelávaní, ktoré je možné robiť

alternatívnym spôsobom v školskej záhrade, ale aj priamo v prírode.

GLOBALNE ROZVOJOVÉ VZDELÁVANIE

PROJEKT DVE STRANY JEDNEJ MINCE

Projekt Dve strany jednej mince, ktorý realizovalo o.z. SOSNA a ktorý bol financovaný zo zdrojov UNDP pozostával z troch častí – z umeleckých tvorivých dielní, z festivalu Iné cesty a z informačnej umeleckej výstavy.

Tvorivé dielne

Boli pripravené v mesiaci október na **tri rôzne témy**: Dotyk s hlinou, Recyklovaná krása a Premeny tekvice. Dielne boli zamerané na odskúšanie si tradičných ručných prác a zručností a na oboznámenie sa s tradičnými formami umenia v chudobných krajinách. Súčasťou dielní boli diskusie na témy: miestna produkcia, príčiny chudoby a jej možné zmierňovanie, význam umenia v živote a pod. Tieto aktivity viedli skúsení profesionálni výtvarníci a pedagógovia. Spolu sa ich zúčastnilo **66 účastníkov** z radov študentov a pedagógov. K téme bol vydaný aj **informačný materiál** / brožúrka.

Festival Iné cesty

Festival chcel napomôcť pochopeniu príčin a dôsledkov jedného z globálnych problémov, ktorým je vplyv globálnej masovej turistiky na degradáciu tradícií a kultúry v rozvojových krajinách a zároveň ukázať, ako sa dá cestovať a dovolenkovat' tak, aby bola podporená miestna kultúra, tradície a tým aj ekonomika miestnych ľudí. Náš projekt bol preto zameraný na posun myslenia cieľových skupín prostredníctvom uceleného vzdelávacieho súboru, ktorý pozostával z :

- konkrétnych ukážok deštruktívneho vplyvu masového turizmu, jeho povrchnosti a konzumného prístupu na jednej strane a možností hlbokého a nenásilného poznania rozvojových krajín, kultúr a prírody na strane druhej,
- ukážok, ako znížiť uvedené riziká a ako podporiť miestnych ľudí, miestnu ekonomiku, kultúru a ochranu biodiverzity v rozvojových krajinách.

Témy a krajiny prezentovalo **10 lektorov**. Prednášatelia/ lektori (medzi nimi aj osobnosti ako A. Bán alebo S. Krno) prezentovali svoj pohľad na udržateľný turizmus, ako aj príklady dopadu masového turizmu na krajiny akými sú Brazília, India, Kirgizsko, Karibik, Nepál, Bhután, Madagaskar, Venezuela, Ďaleký východ a západný Balkán. Festivalu sa zúčastnilo viac ako **200 návštevníkov**.

Projekt realizovaný vďaka finančnej podpore Slovak Aid.

Informačno umelecká výstava

Výstava je pripravená ako výstava putovná. Výstava bola inštalovaná 2 týždne v priestoroch kina Cinefil. Pozostáva z 9 panelov, ktorých autormi sú prednášajúci na festivale. Náplňou panelov bol pohľad na jednotlivé prezentované krajiny, na dopad masového turizmu a možnosti udržateľného turizmu, doplnený o nádherné fotografie. O výstavu je záujem aj v iných častiach Slovenska, bude putovať po inštitúciách a školách, ktoré o to prejavia záujem.

CESTOVATEĽSKÝ KLUB

Cestovanie, dobrodružstvá a nové zážitky odjakživa patria medzi najväčšie „zdroje energie“ pre ľudí. Cestovanie a turizmus však často ničia krajinu, prírodu, miestnu kultúru. Pritom to ozajstné cestovanie sa za stáročia nezmenilo: človek musí putovať pomaly, hľadať staré a opustené cesty, piť miestnu vodu, jesť miestny chlieb, rozprávať sa s pastiermi a rybármi, dotknúť sa kôry stromov, sledovať let vtákov, počúvať spev koscov, čakať na vrchole hory na východ slnka...

V Cestovateľskom klube preto pravidelne predstavujeme fotografie a prednášky cestovateľov, ktorí navštívili blízke aj ďaleké krajiny, v ktorých našťapovali mätko a vnímavo...

V rámci klubu boli prezentované krajiny ako Nový Zéland, Ukrajina, Albánsko, Altaj, Čína, Aljaška, Turecko alebo Srí Lanka.

IV. PODPORA BIO PRODUKCIE

BIOLETS alebo JEDNODUCHÁ OSLAVA ROZMANITOSTI

Pravidelná jarná / máj 2007/ a jesenná /október 2007/ nepenažná výmenná burza, na ktorú každý môže prísť so svojou bio ponukou, so všetkým, čoho má dostatok, do čoho vložil vlastnú energiu a chce to vymeniť za čosi, čo mu chýba. BIOLETS je určený nielen biopestovateľom/chovateľom, ale predovšetkým verejnosti. Počet vystavujúcich / vymieňajúcich je približne 30 na každej akcii. Súčasťou týchto búrz je vždy aj informovanie účastníkov o novinkách v tejto oblasti, výstava fotografií alebo výstava tematická. Tohto roku to bola výstava BIO-NEBIO zapožičaná od CEA Trenčín.

Jesenný BIOLETS je už tradične súčasťou celoslovenských Dní ekologického poľnohospodárstva a v rámci neho je aj celoslovensky propagovaná.

Distribúcia čerstvej bio-zeleniny a bio-ovocia. Počas letnej a jesennej sezóny sme zabezpečovali distribúciu ovocia, zeleniny, zemiakov, ale aj ovčieho a kozieho syra pre záujemcov z mesta Košice. Sprostredkovali sme predaj bio-produkcie z regiónu Medibodrožia, Trebišova, Dobšinej, ale aj Vranova n/Topľou, syr z Brdárky. Ide o stabilnú malú distribučnú sieť, ktorú by sme chceli rozšíriť. Sieť potenciálnych odberateľov je vo veľkomeste široká, avšak všetko stojí a padá na dodávateľoch v kvalite BIO, alebo v kvalite „pestované bez chémie“. V súčasnosti pracujeme na tvorbe databáz dodávateľov, bez ktorých celý program bežať nemôže.

SOSNA, občianske združenie
Zvonárska 12
04001 Košice
055/6251903, 0904951139
www.sosna.sk

